

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism: CDM) เป็นกลไกที่พัฒนาขึ้นภายใต้พิธีสารเกียวโต เพื่อช่วยให้ประเทศอุตสาหกรรมที่มีพันธกรณีในการลดก๊าซเรือนกระจกสามารถบรรลุพันธกรณีได้ และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศที่กำลังพัฒนา แนวความคิดของกลไกการพัฒนาที่สะอาดคือ โครงการที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาและสามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ เป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนที่เป็นปัญหาของมวลมนุษยชาติที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันแก้ไข ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดเป็นความร่วมมือในระดับนานาชาติ ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยการสนับสนุนทางการเงินหรือที่รู้จักกันในนามของคาร์บอนเครดิต เพื่อให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมมีความเป็นไปได้ทางธุรกิจมากยิ่งขึ้น

อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีส่วนก่อให้เกิดภาวะก๊าซเรือนกระจกและจัดเป็นอุตสาหกรรมอีกประเภทหนึ่ง ที่อยู่ในข่ายที่ดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดตามพิธีสาร นอกจากนี้ การดำเนินโครงการ CDM ยังก่อให้เกิดประโยชน์ค้ำค่าในการรักษาสิ่งแวดล้อม ช่วยลดภาวะก๊าซเรือนกระจก และให้ผลตอบแทนในรูปแบบของการขายคาร์บอนเครดิต ซึ่งเป็นเสมือนแรงจูงใจให้ภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ หันมาใช้เทคโนโลยีสะอาดเพิ่มมากขึ้น ทำให้สภาวะแวดล้อมที่โครงการนี้ตั้งอยู่มีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น เป็นการดำเนินโครงการแบบยั่งยืนและสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ ปีงบประมาณ 2552 กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ดำเนินการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด และเป็นการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูล แนวทาง วิธีการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่จะเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการพัฒนาที่สะอาด และเพื่อให้มีการนำผลการศึกษามาใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด ในปีงบประมาณ 2553 จึงเห็นควรให้มีการเปลี่ยนแปลงผลการศึกษาในปี 2552 มาสู่ในภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ โดยการดำเนินโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่กลไกการพัฒนาที่สะอาด เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และบรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาแบบยั่งยืน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการศึกษาโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด ตามสัญญาเลขที่ 23/2553 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2553 ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเจ้าหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในระหว่างวันที่ 25-27 พฤษภาคม พ.ศ.2553 และได้จัดทำร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ (Draft Final Report) ผลการฝึกอบรมทั้งหมดตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตการศึกษา ผลการติดตามประเมินผลและสำรวจความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อสรุปและข้อเสนอแนะจากการประชุมเสวนา

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดสำหรับภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่
2. เพื่อให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่สามารถดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดได้อย่างถูกต้องตามข้อกำหนดของการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด
3. เพื่อให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นโครงการพัฒนาที่สะอาดในทุกขั้นตอน เป็นที่เชื่อมั่นต่อสาธารณชนที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
4. เพื่อให้ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจที่จะดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากความพร้อมด้านข้อมูล หลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินงาน และความคุ้มค่าในการลงทุนที่ได้รับค่าตอบแทนในรูปของการขายคาร์บอนเครดิต
5. เพื่อให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นโครงการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนหนึ่งในการลดภาวะโลกร้อน

1.3 ขอบเขตงาน

1. ศึกษาคู่มือแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) และจัดทำกรอบแนวคิดและแผนการดำเนินการในภาพรวมของการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ

2. จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดสำหรับภาคเหมืองแร่ และองค์ประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมตามหลักสูตรดังกล่าว อาทิเช่น คู่มือฯ เอกสารประกอบการอบรม และการศึกษาดูงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3. จัดการฝึกอบรมหรือสัมมนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเจ้าหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จำนวน 1 ครั้ง (หลักสูตร 3 วัน) โดยให้มีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวนไม่น้อยกว่า 100 ราย โดยมีองค์ประกอบของการฝึกอบรม/ประชุมดังนี้

- 1) จัดให้มีการแสดงนิทรรศการและผลงานเกี่ยวกับการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
- 2) อบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎีให้แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ราย ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- 3) อบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ ผู้ประกอบการเหมืองแร่ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ราย ให้สามารถนำหลักการ วิธีการและการประเมินวัฏจักรชีวิตของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไปใช้ในการพัฒนาโครงการอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดของภาคเหมืองแร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) จัดให้มีการศึกษาดูงานในโครงการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่มีการดำเนินงานหรือประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) แก่ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้ารับการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้สามารถนำหลักการ วิธีการ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้กลไกการพัฒนาที่สะอาดในภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่

4. ตรวจสอบติดตามประเมินผลและให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ประกอบการในการนำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปใช้ปฏิบัติในการดำเนินโครงการ ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการเข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด และพัฒนาคู่มือให้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. จัดประชุมเผยแพร่ความสำเร็จของโครงการ และมีการนำเสนอการเสวนาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่อง โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด โดยมีตัวแทนจากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (TGO) การประเมินวัฏจักรชีวิตและโครงการคาร์บอน

ฟุตพริ้นท์ โดยตัวแทนจากศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC) และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ได้ดำเนินการเบื้องต้นดังกล่าวไปแล้ว มาแลกเปลี่ยนทัศนะ และอภิปราย โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ต่ำกว่า 120 ราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

6. จัดทำรายงานสรุปและประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) สำหรับภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ อย่างน้อย 2 คู่มือ

1.4 ระยะเวลาการดำเนินงาน

ระยะเวลาการดำเนินงานทั้งสิ้น 240 วัน